

<i>Kikkerter, Lindser og Prismer.</i> 2 Kikkerter 3 aplanatiske Linser og 1 rektan- gulært Prisma fra Steinheil i München	442 fr. 70 c
15 Lindser af forskjellige Dimen- sioner og Brændvidder af Günther i Rathenow i Preussen	60 « 40 «
2 achromatiske Objektiver af Lau- rent i Paris	9 « « «
<i>Niveauer og Verifikations-Apparater for samme.</i> 1 meget følsomt Niveau af Sociéte génévoise i Genf	60 « « «
1 Verifikations-Apparat for at be- stemme Niveauernes Skalaindelning af Brauer i St. Petersburg	314 « 40 «
Dette Apparat kan tillige benyt- tes som et Sphærometer.	
<i>Sphærometer</i> af Herrmann & Pfister i Bern .	170 « « «
<i>Cathetometre.</i> 2 Cathetometre af Sociéte gé- névoise i Genf.	1 915 « « «
<i>Luftpumpe.</i> En Luftpumpe efter Deleuils System. Kjøbt som Leiligheds- kjøb hos Alvergniat i Paris for .	300 « « «
<i>Kviksølvpumper og Kviksølvtromber.</i> 1 Kvik- sølvpumpe af Alvergniat i Paris .	400 « « «
1 Kviksølvtrombe med 2 Grene af Alvergniat i Paris	150 « « «

Bidrag til Kundskaben om Udbredelsen af Norges Land-
og Ferskvandsmollusker i forskjellige Egne af Landet

af

Birgithe Esmark.

Ramnæs i Jarlsberg.

Bergarten væsentligst Porfyr; Underlaget lerholdigt.

Limax maximus L.

var. *cinereo-niger* Wolf apud Sturm. Meget almin-
delig paa Veikanterne ved opdyrkede Marker.

Conulus fulvus Müll. Temmelig almindelig under vissent Løv.
Præstegaarden.

Hyalina petronella, Charp. Et Eksemplar.

Helix arbustorum L. Meget almindelig.

H. strigella Drap. Tiltrods for stadig Eftersøgen gennem
flere Aar, har jeg kun fundet et eneste Eksemplar.

H. hispida L. Almindelig.

H. lapicida L. Almindelig.

Cochlicopa lubrica Müll. Meget almindelig.

Clausilia laminata, Mont. Ikke sjelden, og ofte sammen med
Cl. bidentata ved Roden og paa Stammen af Has-
seltræer og mellem Stene. Foruden Hovedformen
har jeg fundet:

a. Form med fire Svælgfolder, 1ste, 2den (som begge
udgaa fra *callus palatalis*) og 4de lange, 3die
derimod kort.

b. Form med fem Svælgfolder, 1ste, 2den og 5te lange, de to første udgaa fra *callus palatalis*; 3die og 4de korte, næsten parallelle med 5.

Cl. bidentata, Ström. Almindelig under Hasselbuske i Præstegaardsskoven.

Succinea putris, L. Almindelig.

Planorbis contortus, L. Faa og smaa Eksemplarer i Mølle-dammen paa Berg.

Planorbis albus, Müll.

— var. *cinctus* Westerl. Paa Vandplanter i Liringbækken 1868.

Physa fontinalis, L. Almindelig. Som oftest fæstet til Træstykker. Liringbækken.

Limnæa ovata, Drap. Meget almindelig; med kortere Spire end Hovedformen. Ramnæsvelven og Liringbækken.

— var. *patula*, Da Costa. Et Eksempel, som det forekommer mig ligger nærmest denne Form; gulbrunt og glindsende. Stokkevand.

Margaritana margaritifera, L. Almindelig paa Ramnæsvelvens stenede Bund. Som oftest fandtes i Muslingerne Perler af forskjellig Størrelse. Enkelte var som et Knappenaalshoved, andre saa store som en liden Ært.

Sphaerium corneum, L. Skallet med et gult Baand ved den skarpe Kant. Liringbækken 1869.

Vaale i Jarlsberg.

Underlaget lerholdigt.

Limnæa peregra, Müll. Ikke ualmindelig. Fossanelv 1874.

L. ovata, Drap. Almindelig. Fossanelv.

1. Nogle Eksemplarer har meget kort Spire, den sidste Vinding opblæst og bred. Det største Eksempel har Høiden $11\frac{2}{3}$ mm, Bred. $10\frac{1}{2}$ mm; Mund. Høide $9\frac{1}{2}$ mm, Mund. Br. $6\frac{1}{2}$ mm. Fandtes i Mølle-dammen, hvor Vandet er roligt og flyder langsomt ind.

2. Paa et Eksempel med kort Spire er den sidste Vinding tvært udgaaende for den boier nedad.

3. En tredje Form har tyndt skjørt Skal med bleg, graagul Farve. De to sidste paa Stene nedenfor Mølle-dammens Udløb. 1873.

Sphaerium mammillatum, Westerl. Skallet lysgult, Bukkeltoppene glindsende. L. 10 mm, H. $8\frac{1}{4}$ mm, Br. $5\frac{3}{4}$ mm. Fossane 1874.

Calyculina lacustris, Müll. Fossane.

Langesund.

Bergarten silurisk Kalksten og Lerskifere.

Hyalina norvegica, n. sp.

Testa convexa, pellucida, nitida, subviridis et regulariter striata; *anfr.* $4\frac{1}{2}$ —5, ultimus non descendens; *spira convexa*; *umbilicus latus*; *sutura profunda*; *apertura rotundato-lunaris*. Diam. 7 — $7\frac{1}{2}$ mm, alt. $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{3}{4}$ mm.

Dyret viser sig i Skallet blaasort. *Kjævens* konkave Side med en stor konveks Udboining paa Midteu. *Radula* har omtrent 81 Tverrader; Antallet af Hager i hver Tverrad varierer fra 53—57 fordelt saaledes: 19—7(—9)—1(—9)—7—19 Hager. Tegningerne er fra en af de midterste Tverrader; Fig. 1 a. Midthage, b. første Hage af første Orden, c. 9de Hage af do., d. Hage af 2den Orden. Figur 2. Kjæven.

Skallet paa begge Sider konvekst, gjennemskinnende, glindsende, men med lidt stærkere Glans paa Undersiden. Oversiden er tæt og regelmæssig stribet. Striberne mest

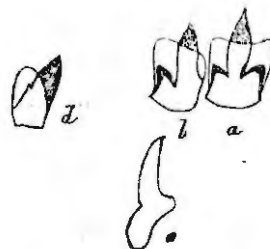

Fig. 1.

Fig. 2.

fremtrædende ved Sømmen. Farven grønagtig. Skallet paa begge Sider ensfarvet, med matte, hvide, uregelmæssige og spredte Pletter. Ved skraat indfaldende Lys faar Farven et svagt brunligt Skjær. *Vindingerne* $4\frac{1}{2}$ —5 konvekse, den sidste ikke nedboiet ved Mundingen, men hurtigt tiltagende i Bredde, saa at den bliver ligesaa bred som de to foregaaende tilsammen. *Spiren* konveks. Sømmen dyb. Navlen vid og meget dyb. Mundingen maaneformet rund. Mundsømmen skarp. Spindelkanten nedadboiet, buetformet og noget længere end Yderkanten. Største Diam. $7-7\frac{1}{2}$ mm, mindste Diam. $6-6\frac{1}{2}$ mm, Høide $3\frac{1}{4}-3\frac{3}{4}$ mm. Fundet 1873 ved Mustad i Bamble i Nærheden af Langesund under bladrigte Urter paa en tør Bakke.

Bulimus obscurus, Müll. 3 Eksemplarer paa Lango.

Clausilia bidentata, Ström. Lango.

Succinea arcuaria, Westerl. Alle Eksemplarer lyse. Under smaa Orebuske i Nærheden af de opdyrkede Marker paa Øens Vestside.

Bamble 1874.

Bergarten Gneis.

Arion albus, L.

Hvid med gul Fodbrem. Meget almindelig i Skovkanten ved Tangvald.

Helix hispida, L. Tangvald.

H. lapicida, L. Almindelig overalt.

Clausilia bidentata, Ström. Ikke ualmindelig.

Balca perversa, L. Paa tildels vaade Stene ved en gammel Mølle. Tangvald.

Succinea Pfeifferi, Rosm. Ved Tangvaldbækken.

Limnaea truncatula, Müll. Almindelig i Tangvaldbækken paa Myriophyllum alterniflorum.

L. glabra, Müll. Almindelig i en Myr ved Apatitgruberne paa Ødegaarden.

— *a. elongata*, Jeffr. 2 Eksemplarer. Skallet mørkt gulbrunt, Vindingerne mindre konvekse end hos Hovedformen.

Planorbis contortus, Lin.

var. *labiatus*, Westerl. 5 Eksemplarer, det største har en Diameter af 2 mm, Høide 1 mm. Farven mørkebrun. Alle Eksempl. har den sidste Vinding temmelig udvidet lige ved Mundingen, hvorved denne bliver bredt halvmaaneformig. Mundsømmen sammenhængeude paa Mundingsvæggen ved et Lag Kalksubstans. Tangvaldbæk paa Myriophyllum.

P. albus, Drap. Haarene fordetmeste affaldne. Paa gamle Træstykker ved Bredden af Vissestadvandet.

Cochlicopa minima, Siem. Trosvig ved Brevig.

Clausilia bidentata, Ström. Almindelig i Trosvig. Brevig.

Helix rotundata, Müll. Helaas i Eidanger.

Hyalina cellaria, Müll. Porsgrund 1874.

Sandefjord.

Underlaget Syenit. Jordbunden sandholdig.

Hyalina hammonis, Ström. I Skovkrat. Ikke ualmindelig.

Hyalina petronella, Charp. Under fugtigt Løv i Orelunden sammen med *Vitрина pellucida*.

H. nitida, Müll. I Præstegaardshavens skyggefulde Lund ved Bækken.

Vitрина pellucida, Müll. Almindelig i Orelunden under fugtigt Løv.

Helix ruderata, Müll. Ikke sjelden under Stene i Kratskov.

H. rotundata, Müll. Almindelig.

H. hispida, L. Almindelig.

Clausilia laminata, Müll. Ikke ualmindelig under Stene i Grønliden.

Cochlicopa minima, Siem. Et Eksempel.

Limnaea glabra, Müll. I Buegaardsbækken ved Teglværket.

L. truncatula, Müll. Blot meget unge Eksemplarer.

Planorbis albus, Müll.

— *lemniscatus*, Hart. Et Eksempel med mørkt, brunt Skal. Buegaardsbækken.

Helgøen i Mjøsen 1878.

Silurisk Kalk og Lerskifere.

- Vitrina pellucida*, Müll. Paa en fugtig Mark ved Kjelsrud.
Conulus fulvus, Drap. Under en Vidjebusk. Vien.
Hyalina hammonis, Ström. Sammen med foregaaende.
Helix pulchella, Müll. Paa en fugtig Mark i Græsset under en Busk. Kjelsrud.
Cochlicopa lubrica, Müll. Sammen med foregaaende.
Pupa muscorum, Müll. Uden Tænder. Ved Kjelsrud.
Succinea arenaria, Westerl. Vien.
Limnæa truncatula, Müll. Meget almindelig. Paa Stene og Træstykker i Damme og grunde Brønde. Grimsrød og Vien.
L. ovata, Drap. 2 unge Eksemplarer. Det største 6½ mm langt, blegt, graagult med fine, tætte og regelmæssige Striber. Paa Stene i Mjøsen ved Holmen.
Planorbis contortus, L. Baade α . *typica* og β . *labiatus*, Westerl. I en Dam i en delvis tilvokset Myr paa Holmen, Hovindsholm tilhørende.
Planorbis cristan, L.
 — *nautilus*, L. Denne lille Planorbis fandtes temmelig rigelig i Røsteddammen paa Hoiden af Helgøen. Alle Eksemplarer var døde og afblegede og viste sig som hvide Spetter i det sandholdige Mudder paa Bunden. Vandets største Dybde var neppe mer end en Fod, saa at jeg temmelig nøiagtigt kunde undersøge Dammen, for muligens at finde levende Eksemplarer, hvilket imidlertid var aldeles forgjæves. Bunden var delvis dækket af *Lemna trisulca*, som næsten fuldstændig var belagt med en Skorpe, der ved Undersøgelse viste sig at være kulsur Kalk. Hvorvidt denne i opløst Tilstand har virket dræbende paa Dyrene, er vistnok et Spørgsmaal. Ogsaa *Sphærium corneum* fandtes kun i døde Eksemplarer.
Valvata piscinalis, Müll. Et ungt Eksemplar paa omtrent 6—8 Favne Vand. Optaget med Bundskrabe i Mjøsen ved Helgøens Vestside.

Sphærium corneum, L. Kun døde Eksemplarer sammen med *Planorbis crista* i Røsteddammen.

- Pupa muscorum*, Müll.
unidentata, Pfr. Sandvigen. Asker 1872.
Planorbis gredleri (?), Bierz. I store Mængder sammen med *P. contortus* paa Lemna i en Dam paa Veien til vestre Aker.
Succinea pfeifferi, Rossm. I stort Antal paa den oversvømmede, græsbundne Strandkant ved Sundvolden, Stensfjorden.
Limnæa lagotis, Schrank. Kun nogle døde Eksemplarer paa Stranden ved Sundvolden. 1876.

Følgende Mollusker er mig velvillig overladte til Bearbejdelse:

- Vitrina pellucida*, Müll. Ostoen ved Kristiania (Collett), Faaberg.
Conulus fulvus, Müll. Lange v. Holmestrand, (Frøken S. Møller), Tromsø, (Collett), Faaberg.
Hyalina hammonis, Ström. Faaberg.
H. petronella, Charp. Tromsø og Maalselvedalen, (Collett).
Helix nemoralis, Müll. Af denne har jeg modtaget i store, smukke Eksemplarer følgende Former: 1, 2 3, 00; 1, 2, 3, 0, 0; 1, 2, 3, 0, 0; 1, 2, 3, 4, 5. Stavanger (Stud. med. Lange).
H. arbustorum, L. Drammen, Lillehammer, Jædderen, et Eksemplar taget i Sommertiden paa Tromsø. (Collett). Dovre (Siebke).
H. lapicida, L. Et halv voksent Eksemplar, Ostoen ved Kristiania, (Collett).
H. hispida, L. Lysere end Hovedformen med faa Haar, til dels glindsende. Drammen. (Collett).
 — *albina*. Et ungt, meget haarrigt Eksemplar. Ostøen v. Kristiania. (Collett).

- H. ruderata*, Stud. Ostøen v. Kristiania, Rennebo. (Collett).
Faaberg.
- H. pulchella*, Müll.
— var. *costata*. Fire Eksemplarer, alle med brun Epidermis, som danner de ophøiede Ribber; hvor denne stykkevis er afrevet, er Skallet næsten glat. (Sml. Jeffr. Conch. I Side 226). Faaberg.
- Cochlicopa lubrica*, Müll. Langø v. Holmestrand (Frk. S. Møller), Tromsø, Drammen, Maalselvedalen. (Collett).
Faaberg.
- C. minima*, Siem. Ostøen v. Kristiania, (Collett), Langø v. Holmestrand. (Frk. S. Møller).
- Clausilia laminata*, Mont. Smukke, stærkt gennemskinnende Eksemplarer. Ostøen ved Kristiania. (Collett).
- Cl. bidentata*, Ström. 5 Eksemplarer med 2 Folder paa *interlamellare*. Et Skal mørkebrunt glindsende og med kun 1 lidt større Fold paa *interlamellare*. Ostøen ved Kristiania. (Collett).
- Balea perversa*, L. Kragerø. (Collett). Fra Egersund kun to Eksemplarer, som var fuldt udviklede. Paa det ene af disse mangler den tandformede Knude paa Mundingsvæggen.
- Pupa muscorum*, Müll.
— unidentata, Pfr. Langø v. Holmestrand. (Frk. S. Møller), Dovre (Siebke).
- Carychium minimum*, Müll. Faaberg.
- Succinea pfeifferi*, Rossm.
— *contorta*, Westerl. Uden Perlemorsglans indvendig i Mundingen. Tromsø (Collett).
- S. oblonga*, Drap. har jeg modtaget som fundet for flere Aar tilbage paa Brandskjær ved Kristiania.
- Limnæa stagnalis*, L. Af de modtagne Eksemplarer ligger tre nær Hovedformen, medens de øvrige ved sin slankere Bygning nærmer sig var. *vulgaris*, Leach. En tredje Form har lyst, gult og fint stribet Skal; Vindingerne er konvekse; Spindelen næsten lodret nedstigende. L. $21\frac{2}{3}$ mm, Br. $12\frac{2}{3}$ mm, Mundingens L. $12\frac{3}{4}$ mm, Md.s Br. $6\frac{1}{2}$ mm. Bakkejordet i Gudbrandsdalen. (Collett).

- L. lagotis*, Schr. Jædderen. (Collett). Fra Valdres (Siebke i Univ. Saml.) en smuk Form. Farven lysegraa med svagt, brunligt Anstrøg og regelmæssigt stribet. Alle Eksemplarer med en mere eller mindre udpræget hvid Stribe tvertover sidste Vinding, 2—3 mm fra Mundingsranden.
- L. ovata*, Drap. Lillehammer, Bakkejordet i Gudbrandsdalen. (Collett).
- L. peregra*, Müll. Valdres (Siebke). Et Eksemplar sammen med *L. lagotis*.
- Physa fontinalis*, L. Fossane Elv i Vaale, Jarlsberg. (Frk. S. Møller).
- Planorbis rotundatus*, Drap. Jædderen. (Collett).
- P. spirorbis*, L. Ny for vor Fauna. Paa Myriophyllum verticellatum i et oversvømmet Dige ved Arekilen, Kirke, Hvaløerue. (Frk. S. Møller).
- P. contortus*, L. Almindelig. Skallet fast, Farven varierer fra lysbrun til sortbrun. I Damme paa Fossane og Bakke i Vaale, Jarlsberg. (Frk. S. Møller).
- Pl. albus*, Müll. Dovre (Siebke).
— *lemniscatus*, Hartm. Bakkejordet i Gudbrandsdalen. (Collett).
- Valvata piscinalis*, Müll. Paa forskellige Potamogetonarter. Fossane i Vaale, Jarlsberg. (Frk. S. Møller).
- Sphaerium corneum*, L. Stokkevand i Ramnæs, Jarlsberg, i lerholdigt Mudder. (Frk. S. Møller). Meget lysegule skjøre Eksemplarer.
— Fra Tøien (?). Det største Specimen har følgende Dimensioner: L. 13 mm, H. 10 mm, Br. $10\frac{1}{2}$ mm. Alle med et gult Baand ved den skarpe Kant.
- Calyculina lacustris*, Müll. Helle i Berg, Smaalenene. (Frk. S. Møller).